

EDUSKUNNAN VASTAUS 277/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle liikuntalaiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä liikuntalaiksi (HE 190/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (SiVM 18/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Liikuntalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään liikunnan ja huippu-urheilun edistämisestä sekä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta ja yhteistyöstä, valtion hallintoelimestä ja valtionrahoituksesta liikunnan toimialalla.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatetaan Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

2 §

Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on edistää:

- 1) eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa;
- 2) väestön hyvinvointia ja terveyttä;

3) fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista;

4) lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä;

5) liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa;

6) huippu-urheilua;

7) liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita; sekä

8) eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *liikunnalla* kaikkea omatoimista ja järjestettyä liikunta- ja urheilutoimintaa paitsi huippu-urheilua;

2) *huippu-urheilulla* kansallisesti merkittävää sekä kansainväliseen menestykseen tähtäävää tavoitteellista urheilutoimintaa; sekä

3) *terveyttä ja hyvinvointia edistävällä liikunnalla* elämänkulun eri vaiheissa tapahtuvaa kaikkea fyysistä aktiivisuutta, jonka tavoitteena on terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen.

4 §

Valtion vastuu

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Liikunnan aluehallinnon tehtävistä vastaavat aluehallintovirastot. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä kuntien, kansalaisjärjestöjen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa.

5 §

Kunnan vastuu

Yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen;

2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa; sekä

3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien toteuttamisen kunnassa tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista.

Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (365/1995) 27 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Kunnan tulee arvioida asukkaattensa liikunta-aktiivisuutta osana terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:ssä tarkoitettua terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Kunnan hoitaessa 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä kunta ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla, ellei niitä toteuteta liiketoiminnallisin tavoittein ja perustein.

6 §

Valtion liikuntaneuvosto

Opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä on valtion liikuntaneuvosto, jonka valtioneuvosto asettaa eduskunnan toimikaudeksi.

Neuvoston tehtävänä on käsitellä liikunnan kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita ja erityisesti arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia liikunnan alueella, tehdä aloitteita ja esityksiä liikunnan kehittämiseksi sekä antaa lausuntoja toimialansa liikuntamäärärahojen käytöstä. Neuvostolla on jaostoja asioiden valmistelua varten.

Valtion liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Alueellinen liikuntaneuvosto

Aluehallintovirastossa on asiantuntijaelimenä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa.

Alueellisen liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2 luku

Valtionrahoitus

8 §

Valtionosuus kunnan liikuntatoimintaan

Kunnalle liikuntatoiminnan käyttökustannuksiin myönnettävästä valtionosuudesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009). Valtionosuus tulee käyttää tämän lain 5 §:n mukaiseen toimintaan.

9 §

Rahoitus liikunnan aluehallinnon toimintaan

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa aluehallintoviraston käyttöön vuosittain liikunnan aluehallinnon toimintaan määrärahat, joiden käytöstä sovitaan aluehallintoviraston kanssa. Ministeriö voi osoittaa aluehallintovirastolle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

10 §

Liikuntaa edistävän järjestön valtionapukelpoisuus

Liikuntaa edistävän järjestön valtionavustuksen saamisen edellytyksenä on, että opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy järjestön valtionapukelpoiseksi.

Valtionapukelpoiseksi järjestöksi voidaan hyväksyä sellainen rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on liikunnan edistäminen ja joka toimii 2 §:ssä säädetyn tavoitteen mukaisesti. Valtionapukelpoisuutta harkittaessa otetaan huomioon järjestön toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä se, miten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Lajiliitoista avustettaviksi voidaan hyväksyä vain yksi valtakunnallinen liitto kustakin lajista. Hyväksymisen edellytyksenä on, että lajiliitolla on kansainvälinen organisaatio tai kilpailujärjestelmä taikka että laji on kansallisesti merkittävä. Lajiliiton valtionapukelpoisuutta harkittaessa

otetaan huomioon liiton toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä se, miten liitto edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä noudattaa liikunnan ja urheilun eettisiä periaatteita ja Suomea sitovia kansainvälisiä säännöksiä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi peruuttaa järjestön valtionapukelpoisuuden, jos sen toiminta ei yhtäjaksoisesti kahtena vuonna täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä valtionavustuksen saamisen edellytyksiä.

Tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista uusien avustettavien järjestöjen hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Muutoksenhaku

Edellä 10 §:ssä tarkoitettuun opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen saa hakea ministeriöltä oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa valittamalla hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

12 §

Valtionavustuksen myöntäminen liikuntaa edistävälle järjestölle

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha liikuntaa edistävien järjestöjen toiminnan avustamiseen.

Uudelle järjestölle ei myönnetä valtionavustusta ilman erityistä syytä ennen kuin se on toiminut rekisteröitynä yhdistyksenä vähintään kahden vuoden ajan.

Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon liikuntaa edistävän järjestön toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä se, miten järjestö toteuttaa tämän lain tavoitteita sekä liikunnan ja urheilun eettisiä periaatteita, miten järjestö noudattaa Suo-

mea sitovia kansainvälisiä säännöksiä ja miten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Avustuksen perusteena olevina toimintameinoina ei pidetä liiketoiminnasta aiheutuvia menoja.

Tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista valtionavustusten myöntämisen edellytyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Liikuntapaikkojen valtionavustukset

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha avustusten myöntämiseksi liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatilojen perustamishankkeisiin. Liikuntapaikkojen valtionavustuksia myönnetään laajojen käyttäjäryhmien tarpeisiin tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamiseen, hankkimiseen, perusparannukseen ja näihin liittyvään varustamiseen. Lisäksi avustusta voidaan myöntää erityisestä syystä muuhun liikuntapaikkarakentamiseen.

Avustusta myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle taikka niiden määräämisvallassa olevalle yhteisölle. Avustusta voidaan myöntää myös muille yhteisöille, jos avustaminen on tarpeen tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista valtionavustuksista säädetään opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetussa laissa.

14 §

Valtionavustukset muihin liikuntaa edistäviin tarkoituksiin

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta voidaan myöntää avustuksia ja apurahoja liikuntatieteelliseen tutkimus- ja kehitystyöhön, liikuntapaikkarakentamisen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, liikuntatieteellisten yhteisöjen toimintaan, liikunnan tietohuoltoon, koulutukseen, kansainväliseen yhteistyöhön, huippu-urheilun edistämiseen, liikunnan ajankohtaisiin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin sekä muuhun 2 §:ssä tarkoitettuun toimintaan.

15 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 8—14 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. Aluehallintovirasto toimii valtionapuviranomaisena muissa kuin kustannuksiltaan merkittävässä perustamishankkeissa sekä 9 §:ssä tarkoitettujen virastojen käyttöön osoitettujen määrärahojen myöntämisessä. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Erinäiset säännökset

16 §

Valtionosuuksien ja -avustusten rahoitus

Tässä laissa tarkoitettut valtionosuudet ja -avustukset suoritetaan ensisijaisesti veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista.

17 §

Viittaussäännös

Sen lisäksi, mitä 12 ja 14 §:ssä säädetään, valtionavustuksista säädetään valtionavustuslaissa (688/2001).

4 luku

Voimaantulo

18 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan liikuntalaki (1054/1998).

19 §

Siirtymäsäännökset

Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi tällä lailla kumotun liikuntalain nojalla avustusta saaneiden järjestöjen valtionapukelpoisuuden ilman erillistä hakemusta. Valtionapukelpoisuuden arvioinnista ja sitä koskevasta menettelystä voi-

daan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaan tullessa nimitettynä oleva valtion liikuntaneuvosto jatkaa toimintaansa toimikautensa loppuun.

Tämän lain voimaan tullessa nimitettyinä olevien alueellisten liikuntaneuvostojen toimikaudet päättyvät vuoden 2015 lopussa. Jos toimikausi päättyisi ennen tätä ajankohtaa, jatkuu se kuitenkin vuoden 2015 loppuun.

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 2015
